

BUILT ENVIRONMENT JUST TRANSITIONS ACCELERATOR

WORKSHOPSERIE 2026

Social ansvarlig governance i byggeriets
bæredygtige omstilling i Danmark

11 MAJ - 24 SEPTEMBER 2026

UDFORDRINGEN

Danmarks bygge- og anlægssektor står ved en afgørende skillevej. Landets ambitiøse, foreløbige klimamål — en reduktion af CO₂-udledningen på 70 % inden 2030 — afhænger i høj grad af byggeriets transformation. Men den grønne omstilling risikerer at blive bygget på et ustabil fundament, hvis arbejderne rettigheder kompromitteres undervejs.

Udenlandske arbejdere udgør aktuelt 26 % af arbejdsstyrken i byggeriet (op fra 8 % i 2013), forsyningskæderne er lange og uigennemsigtige, og cirka 23 % af virksomheder med udenlandsk arbejdskraft er i øget risiko for social dumping. På trods af Danmarks progressive reguleringsrammer består social dumping fortsat. Udstationerede arbejdere tjener ofte markant mindre end deres danske kolleger for identisk arbejde. Komplekse underentreprenørkæder slører ansvarsforholdene. Og medarbejdere — især dem fra udlandet — har begrænset indflydelse på den omstilling, der omformer deres jobs og livsgrundlag.

Samtidig styrkes håndhævelsen: nye beskyttelsesregler for udstationerede arbejdere (2025–26), udvidet myndighed til at standse projekter ved gentagne overtrædelser ('Entreprenørstop', januar 2026), obligatoriske boligstandarder og EU-taksonomiens krav om sociale minimumsstandarder skaber både pres og mulighed for sektoren til at handle.

Hvorfor disse tre workshops?

Denne workshopserie adresserer de sammenvævede udfordringer med at sikre, at Danmarks grønne omstilling fremmer — snarere end kompromitterer — arbejderne rettigheder og fair arbejdsforhold. Hver workshop bygger videre på den foregående og bevæger sig fra at etablere fundamentet over at diagnosticere vedvarende udfordringer til at integrere sociale og klimamæssige mål.

Fundamentet først: Arbejdsklausuler (11. maj)

Arbejdsklausuler i byggekontrakter er de essentielle og brugbare instrumenter, der omsætter ansvarlige forretningsforpligtelser til håndhævelsesbare standarder. De fastlægger bindende krav til løn, arbejdsforhold og underentreprenøransvar — og beskytter dermed arbejdere, sikrer fair konkurrence og forebygger udnyttelse af arbejdskraft. Uden effektive arbejdsklausuler forbliver enhver anden ambition om socialt ansvarligt byggeri en hensigtserklæring.

Alligevel består et kerneproblem: social dumping bruges stadig til at opnå en unfair konkurrencefordel, hvilket reelt 'stjæler' fra både statskassen og lovlige virksomheder. Nylige data fra Skattestyrelsen viser, at næsten halvdelen af alle kontroller siden 2020 har afdækket skatteunddragelse eller overtrædelser af arbejdsmarkedsregler, ofte muliggjort af uigennemsigtige underentreprenørkæder og udnyttelse af udenlandsk arbejdskraft.

Det lovgivningsmæssige landskab ændrede sig grundlæggende i januar 2026. Med indførelsen af 'entreprenørstoppet' kan en enkelt underentreprenørs gentagne sikkerheds- eller arbejdsmarkedsövertrædelser nu lovligt lukke en hel byggeplads — uanset hovedentreprenørens direkte involvering.

Arbejdsklausuler er ikke længere en compliance-øvelse; de er den første forsvarslinje og et essentielt risikostyringsværktøj for ansvarlige virksomheder i hele forsyningskæden. For den del af branchen, der frivilligt sigter mod excellence, er disse klausuler ikke 'bureaukrati', men de er markedsbeskyttelse. Derfor begynder serien her: før vi kan diagnosticere, hvad der fejler, eller integrere sociale og klimamæssige mål, skal sektoren nå til enighed om, hvordan effektive arbejdsklausuler ser ud, hvad de ufravigelige minimumsstandarder bør være, og hvordan forskellige tilgange — fra kommunale rammer til nye branchedrevne standarder — fungerer i praksis.

Diagnose af det vedvarende: Social dumping (25. august)

Hvis arbejdsklausuler sætter standarden, hvorfor er overtrædelser så stadig så udbredte? En rapport fra VIVE — Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd — viste, at næsten en fjerdedel af virksomheder med udenlandsk arbejdskraft risikerer at udsætte denne for vilkår under det niveau, som danske overenskomster garanterer. CG Jensen, en af Danmarks store entreprenører, anslår, at svindel og udnyttelse i sektoren kan koste op til 68 mia. kr. Og Københavns Kommunes indsats mod social dumping — med et årtis erfaring — rapporterede i 2024, at 77 % af de undersøgte sager viste overtrædelser af arbejdsklausuler, hvor 83 % blev klassificeret som alvorlige med en gennemsnitlig underbetaling på 58 %.

Disse tal bekræfter, at udfordringen er strukturel, ikke marginal. Anden workshop skifter fokus fra værktøjerne til terrænet. Den undersøger de systemiske mekanismer, der muliggør omgåelse — komplekse underentreprenørkæder, skuffeselskaber, inkonsekvent håndhævelse og sårbarheden hos udstationerede arbejdere, der måske ikke kender deres rettigheder eller frygter repressalier. Og workshoppen stiller spørgsmålet om, hvad ansvarlige virksomheder reelt har brug for at kunne konkurrere fair, når andre skærer hjørner, hvad arbejdere har brug for ud over det, der står på papiret, og hvilke evidensbaserede tilgange der virker i stor skala.

Denne diagnose er vigtig, fordi stærkere lovgivning alene ikke har løst problemet. Entreprenørstoppet skaber nyt pres, men at lukke kløften mellem lovgivningens intention og virkeligheden på byggepladserne kræver en fælles forståelse af, hvor og hvordan systemet fejler — og hvad forskellige aktører i værdikæden kan gøre ved det.

Ambitionerne forenes: Grøn og fair sammen (24. september)

Danmarks mål om 70 % CO₂-reduktion inden 2030 driver massive renoveringsprogrammer, ny grøn infrastruktur og milliardinvesteringer fra både offentlige og private kilder. Byggesektoren er under omformning — og med den vilkårene for de titusindvis af arbejdere, der bygger, renoverer og nedriver.

Risikoen er, at klimaets hastværk tilsidesætter sociale standarder: at presset for at levere til tiden og inden for budgettet skubber indkøb mod den billigste tilbudsgiver frem for den mest ansvarlige, at nye grønne kompetencer gavner arbejdsgiverne uden at de omsættes til bedre vilkår for arbejderne, og at EU-taksonomiens sociale minimumsstandarder forbliver et teoretisk krav frem for en operationel virkelighed.

Den tredje workshop bringer serien en fuld cirkel. Den forbinder arbejdsklausulernes fundament fra Workshop 1 og diagnosen af social dumping fra Workshop 2 med den grønne omstillings specifikke krav. Der skal findes svar på spørgsmålet, om Danmarks klimainvesteringer vil styrke eller kompromittere det sociale fundament, som ansvarlige virksomheder har arbejdet på at etablere — og hvad der skal til for at sikre, at begge ambitioner styrker hinanden.

Hvad deltagerne får

Deltagere, der engagerer sig på tværs af alle tre workshops, vil:

- **Lære praktiske værktøjer** til menneskeretlig due diligence i komplekse underentreprenørkæder
- **Lære af frontløbere**, der allerede implementerer ansvarlig praksis med succes
- **Fremtidssikre driften** forud for styrket håndhævelse
- **Skabe forbindelse med engagerede peers** på tværs af værdikæden — bygherrer, entreprenører, fagforeninger og beslutningstagere
- **Forme branchestandarder** gennem en dedikeret platform for ansvarligt byggeri i den grønne omstilling
- **Bidrage til handlingsrettede anbefalinger** for bygherrer, entreprenører, rådgivere og beslutningstagere

Målgruppe

Serien er designet til fagfolk, der er engagerede i at fremme ansvarlig forretningspraksis i Danmarks byggesektor:

- **Bygherrer og developere**, hvis indkøb former markedsstandarder
- **Entreprenører og underentreprenører**, der implementerer ansvarlig praksis i praksis
- **Fagforeninger og arbejdstagerrepræsentanter**, der sikrer, at løsninger reelt beskytter arbejderne
- **Kommunale og offentlige udbudsorganer**, der udnytter deres markedsposition til at skabe effekt
- **Brancheforeninger og CSR-praktikere**, der driver sektoromfattende forandring
- **Civilsamfundsorganisationer**, der arbejder med arbejdstagerrettigheder og retfærdig omstilling

Ønskede resultater

Ved afslutningen af 2026-serien sigter partnerskabet mod at levere:

1) Workshopseriens resultater (konkrete, 2026):

- Et stakeholder-netværk aktivt engageret i dialog om ansvarlig forretningspraksis
- Dokumenterede indsigter om implementeringsudfordringer og hvad der virker
- Identificerede prioritetsområder for udvikling af praktiske værktøjer
- Indsamlet input til at informere fremtidig vejledning og anbefalinger
- Indledende definition af sociale minimumsstandarder for sektoren

2) Partnerskabets ambitioner (længere sigt, 2026 og fremefter):

- Praktiske due diligence-værktøjer testet af danske byggevirksomheder
- Definerede sociale minimumsstandarder for sektoren
- Konkrete anbefalinger til politisk sammenhæng

WORKSHOPS

Workshop 1: Arbejdsklausuler som fundament for ansvarligt byggeri

Dato: Mandag den 11. maj 2026, kl. 09:00–13:00

Sted: Arena, 3. sal, BLOX, Bryghuspladsen 8, 1473 København K

Format: Fysisk fremmøde med tre hovedoplægsholdere efterfulgt af stakeholder-workshop og let frokost

Arbejdsklausuler er de essentielle kontraktmæssige instrumenter, der omsætter ansvarlige forretningsforpligtelser til håndhævelsesbare standarder. Men på tværs af den danske byggesektor varierer tilgangene betydeligt — fra omfattende kommunale rammer med dedikerede kontrolenheder til nye branchedrevne standardiseringsinitiativer. Denne workshop samler de førende praktikere for at dele, hvordan forskellige typer arbejdsklausuler fungerer i praksis, hvad der gør dem effektive, og hvordan sektoren kan samles om en fælles standard.

Med 'entreprenørstoppet' nu i kraft siden januar 2026 har indsatsniveauet aldrig været højere. En enkelt underentreprenørs gentagne overtrædelser kan lukke en hel byggeplads. Arbejdsklausuler er ikke længere blot en compliance-øvelse — de er den første forsvarslinje for ansvarlige virksomheder og den essentielle mekanisme til at beskytte arbejdere gennem komplekse forsyningskæder.

Centrale spørgsmål

- Hvad gør en arbejdsklausul effektiv i praksis — ikke kun på papiret?
- Hvordan klarer forskellige tilgange (offentlige udbudsklausuler, branchede udviklede standarder og nye samarbejdsværktøjer) sig i forhold til håndhævelse og resultater?
- Hvad udgør de sociale minimumsstandarder, der bør være ufravigelige på tværs af sektoren?
- Hvordan kan kædeansvar gøres operationelt i flerleddede underentreprenørkæder?
- Hvilke erfaringer kan private bygherrer og developere trække på fra kommunal praksis?

Oplægsholdere

Byggeriets Samfundsansvar (FBSA) — Præsenterer FBSA's paradigmeklausuler (arbejdsklausul, lærlingeklausul, beskæftigelsesklausul) udviklet i samarbejde med advokatfirmaerne Horten og Bech-Bruun. Klausulerne tilbyder en omfattende ramme for offentlige og private bygherrer med kædeansvarsbestemmelser og sanktionsmekanismer.

Odense Kommune — Deler over et årtis erfaring med deres kommunale arbejdsklausul og dedikerede Kontrolenhed. Odense reviderede sin klausul i 2024 for at imødegå stadig mere sofistikerede former for social dumping og har udviklet en integreret tilgang, der kombinerer dokumentationskrav, tilsyn på byggepladsen, direkte samtaler med arbejdere og økonomiske sanktioner.

Fælles Ansvar — Introducerer et nyt tværgående initiativ fra AkademikerPension, caps lock partners, Deloitte og MT Højgaard. Fælles Ansvar tilbyder gratis, standardiserede arbejdsklausuler til direkte brug i kontrakter mellem bygherrer, entreprenører og underentreprenører med indbygget kædeansvar og due diligence-krav.

Program

- 9.00 - 9.15** ANKOMST OG KAFFE
- 9:15 - 9:30** VELKOMST OG INTRODUKTION
Introduktion til workshopforløbet, arbejdsklausulers betydning i byggebranchen og hvorfor der er behov for fælles handling v. de tre initiativtagere.
- 9:30 - 9:55** BYGGERIETS SAMFUNDSANSVAR: INTRO TIL SOCIALE MINIMUMSSTANDARDER OG FORENINGENS KLAUSULRAMME
Christina Schultz giver en introduktion til sociale minimumsstandard og arbejdsklausul som foreningen har udviklet i samarbejde med advokatfirmaerne Horten og Bech-Bruun.
- 9:55 - 10:20** FÆLLES ANSVAR: EN NY BRANCHESTANDARD
Ann Frølund Winter, Kammeradvokaten introducerer et nyt tværgående initiativ fra AkademikerPension, caps lock partners, Deloitte og MT Højgaard. Fælles Ansvar tilbyder gratis, standardiserede arbejdsklausuler til direkte brug i kontrakter mellem bygherrer, entreprenører og underentreprenører med indbygget kædeansvar og due diligence-krav
- 10:20 - 10:45** ODENSE KOMMUNE: ET ÅRTIS ERFARING MED HÅNDHÆVELSE
Claudia Harding Cengic deler over et årtis erfaring med deres kommunale arbejdsklausul og dedikerede kontrolenhed. Odense kommune reviderede sin klausul i 2024 for at imødegå stadig mere sofistikerede former for social dumping og har udviklet en integreret tilgang, der kombinerer dokumentationskrav, tilsyn på byggepladsen, direkte samtaler med arbejdere og økonomiske sanktioner.
- 10:45 - 11:00** PAUSE OG FORFRISKNINGER
- 11:00 - 11:15** KICK-OFF TIL WORKSHOP: REFLEKSIONER PÅ TVÆRS
Alle tre oplægsholdere i samtale om styrker, mangler ift. den aktuelle situation i branchen.
- 11:15 - 12:15** BREAKOUT-WORKSHOP: HVORDAN KOBLER KLAUSULER SIG TIL SOCIALE MINIMUMSSTANDARDER OG HVORDAN SÆTTER VI DEM I SPIL?
Faciliteret gruppearbejde om udformning og brug af arbejdsklausuler, hvem er ansvarlige og hvor er implementeringsbarrierer og hvordan mobiliser vi branchen?
- 12:15 - 12:40** PLENUM: OPSUMMERING AF CENTRALE POINTER OG NÆSTE SKRIDT
Opsamling fra workshop og input til prioriterede emner for Workshop 2.
- 12:40 - 13:00** AFSLUTNING OG FROKOST

Workshop 2: Social dumping — Hvordan tager vi fælles ansvar?

Dato: Mandag den 25. august 2026, kl. 09:00–13:00

Sted: Arena, 3. sal, BLOX, Bryghuspladsen 8, 1473 København K

Med afsæt i det grundlæggende arbejde fra Workshop 1 om arbejdsklausuler undersøger denne workshop, hvorfor udnyttelse fortsat finder sted på trods af Danmarks progressive rammer og styrkede håndhævelsesværktøjer. Hvis arbejdsklausuler sætter standarden, hvorfor er overtrædelser så stadig så udbredte? Hvad er de systemiske mekanismer, der muliggør omgåelse, og hvilke evidensbaserede tilgange virker faktisk til at bekæmpe social dumping i stor skala?

Når næsten en fjerdedel af virksomheder med udenlandsk arbejdskraft ifølge VIVE er i risiko for social dumping, og Københavns Kommunes data viser, at 77 % af undersøgte sager indebærer overtrædelser af arbejdsklausuler, er omfanget af udfordringen betydelig. Spørgsmålet er ikke, om problemet eksisterer, men hvilke systemiske tilgange der kan adressere det.

Centrale spørgsmål

- Hvordan kan ansvarlige virksomheder konkurrere fair, når andre skærer hjørner på arbejdsvilkår?
- Hvordan ser effektivt forsyningskædeansvar ud udover første led af underentreprenører?
- Hvad har arbejdere reelt brug for til reel beskyttelse — og hvordan hører vi deres stemmer?
- Hvordan lukker vi kløften mellem entreprenørstoppets lovgivningsmæssige intention og virkeligheden på byggepladsen?
- Hvilken rolle spiller digitale værktøjer i at muliggøre gennemsigtighed?
- Hvordan bevæger vi os fra individuel virksomheds-compliance til kollektivt sektoransvar?

Workshop 3: Grøn og fair sammen — Klima- og sociale mål hånd i hånd

Dato: Mandag den 29. september 2026, kl. 09:00–13:00

Sted: Athens, BLOX, Bryghuspladsen 8, 1473 København K

Hvordan kan Danmarks massive klimainvesteringer skabe kvalitetsjobs frem for et kapløb mod bunden? Med Danmarks mål om 70 % CO₂-reduktion, der driver massive renoveringsprogrammer, ny grøn infrastruktur og milliardinvesteringer, er byggesektoren under omformning. Spørgsmålet er, om denne transformation vil fremme eller kompromittere det sociale fundament, der er etableret gennem arbejdsklausuler og ansvarlig forretningspraksis.

Centrale spørgsmål

- Hvordan kan grønne udbud integrere meningsfulde sociale kriterier sammen med miljøkrav?
- Hvordan sikrer vi, at nye grønne kompetencer og teknologier gavner arbejderne — ikke kun arbejdsgiverne?
- Hvordan ser en vellykket retfærdig omstilling ud i dansk byggeri?
- Hvordan anvendes EU-taksonomiens sociale minimumsstandarder i praksis?
- Hvordan forbinder vi arbejdsklausulrammen fra Workshop 1 med grønne udbudsstandarder?

Institute for Human Rights
and Business

Tilgængelig på: www.ihrb.org

Copyright: © Alle rettigheder forbeholdes.
IHRB tillader fri gengivelse af uddrag fra
enhver af sine publikationer, forudsat at
behørig kildeangivelse gives.

Making respect for human rights
part of everyday business

